

Yerel Yönetimler ve Göçmen Yanlısı Toplumsal Hareketler: Belediye Aktivizmi, Sığınak Kentler ve Mülteci Kentleri ¹

Elif TOPAL DEMİROĞLU ²

Başvuru Tarihi: 12.03.2022

Kabul Tarihi: 30.05.2022

Makale Türü: Derleme

Öz

Kentlerin göç ve göçmenlik alanında artan rolleri ile yerel yönetimler de kimi zaman yasal sorumlulukları gereği kimi zaman da karşılaştıkları yoğun nüfusa cevap verebilme amacıyla göçmenlere yönelik farklı uygulamalar geliştirmektedir. Bu uygulamaların başında kamusal hizmetlerin sunumu ve entegrasyon faaliyetleri gelirken, yerel yönetimlerin farklı politika girişimleri, göçmen yanlısı inisiyatifleri ve göçmenlerin aktif vatandaşlığa dahil edilmesine varan ölçeklerde geniş bir uygulama alanı mevcuttur. Bu geniş çerçevede, yerel yönetimlerin çoğunlukla ulusal yönetime ve politikaların aksine daha kapsayıcı ve çoğulcu politikalarının bir toplumsal hareket çerçevesinde değerlendirilebileceği düşünülmektedir. Bu çalışma da belediye aktivizmi tartışmaları ışığında ve yerelde politika girişimciliğinin birer örneği olarak, yerel yönetimlerin göçmen yanlılığı bakımından üstlendiği bu rollerini toplumsal hareket çerçevesinde değerlendirmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) başlayan ve daha sonra Avrupa kentlerinde de hayat bulan Sığınak Kentler hareketi ile İspanya'nın Barcelona kentinde bir dizi toplumsal hareketin bir parçası olarak değerlendirilen ve diğer Avrupa kentlerine de yayılan Mülteci Kentleri hareketini göçmen yanlısı toplumsal hareketler olarak ele alarak, bu iki hareket arasındaki ilişkiyi tartışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Göçmenler, Politika Girişimciliği, Belediye Aktivizmi, Sığınak Kentler, Mülteci Kentleri

Atıf: Topal Demiroğlu, E. (2022). Yerel yönetimler ve göçmen yanlısı toplumsal hareketler: Belediye aktivizmi, sığınak kentler ve mülteci kentleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 629-650.

¹ Bu çalışma etik kurul izin belgesi gerektirmemektedir.

² Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, elif.topal@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6491-101X

Local Governments and Pro-Immigrants Social Movements: Municipal Activism, Sanctuary Cities and Refugee Cities

Elif TOPAL DEMİROĞLU³

Submitted by: 12.03.2022

Accepted by: 30.05.2022

Article Type: Review

Abstract

With the increasing role of cities in the field of migration and immigration, local governments develop different practices for immigrants, sometimes to respond to the dense population they encounter, sometimes due to their legal responsibilities. While the provision of public services and integration activities come first among these practices, there is a wide range of applications ranging from different policy initiatives of local governments, pro-immigrant initiatives and inclusion of immigrants in active citizenship. In this broad scope, it is thought that the more inclusive and pluralistic policies of local governments, in contrast to national migration management and migration policies, can be evaluated within the framework of a social movement. This study, evaluates the pro-immigrant activities of within the framework of social movement in the light of the debates on municipal activism and as an example of local policy entrepreneurship, The study discussed the relationship between the Sanctuary Cities movement, which started in the United States (USA) and later found room in European cities, and the Refugee Cities movement, which was considered as a part of a series of social movements in Barcelona, Spain and spread to other European cities, as pro-immigrant social movements.

Keywords: Local Governments, Immigrants, Policy Entrepreneurship, Municipal Activism, Sanctuary Cities, Refugee Cities

³ Marmara University Faculty of Political Science Department of Political Science and Public Administration, elif.topal@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6491-101X

Giriş

Göç, dünyayı şekillendiren ve kentsel değişimin arkasındaki kilit faktörlerden biri olarak önemini korumaktadır. Devletler, çağdaş göç kalıplarının şekillenmesinde çok önemli bir rol oynamış ve savaş, askeri işgal, sömürgecilik, köle ticareti, askere alma, siyasi baskı veya bunların farklı kombinasyonları yoluyla, özellikle göçün başlamasında büyük bir etkiye sahip olmuşlardır (Castles ve diğ., 2014). Çağdaş devletler yine göçlerin sonuçları ve göç politikalarının şekillenmesinde de önemli bir role sahiptir. Göç politikalarının ortaya çıkması ve zaman içerisinde farklı boyutları içermesi de modern ulus-devlet oluşumunun ve devletlerin insan hareketliliğini kontrol etme konusundaki ihtiyacının doğrudan bir sonucu olarak şekillenmiştir. Göç, çeşitli kurumlar tarafından ele alınan ve çeşitli yönetim düzeylerini içeren birçok farklı konuyla ilgili karmaşık ve çok yönlü bir kategoridir. Bugün hem uluslararası hem de ülke içi neredeyse tüm göçmenler ve yerinden edilmiş nüfus kentlere yönelmiş veya kentlerle ilişkili durumdadır. Tüm mültecilerin %60'ı ve yerinden edilmiş kişilerin ise %80'i kentsel alanlarda yaşamaktadır. (United Nations Department of Economic and Social Affairs [UN DESA], 2016). Yerel yönetimler ve göç ilişkisinin önemli bir boyutunu oluşturan düzensiz göçmenlerle ilgili verinin yetersiz ve kavramsal karışıklık içerisinde analiz edilmesi zor olsa da Dünya Göç Örgütü (IOM), 2017 yılında dünya genelinde 58 milyon düzensiz göçmen olduğunu tahmin etmiştir. (IOM, 2018). Bu nüfusun yaklaşık 12 milyonu ABD'de yaşarken, Avrupa'da ise 2,9-3,8 milyon (Pew Araştırma Merkezi, 2019) arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Göç araştırmacıları ise ulusal ve ulus ötesi ölçeğin yanında “göçmenlerin genellikle bir ülkeden diğerine hareket ettiğini düşünürken, aslında belirli bir yerden geldiklerini ve belirli bir topluluğa yerleştiklerini” giderek daha fazla odağa almaya başladılar (Singer 2012, s. 9). Göç her geçen gün daha fazla belediyeleri ilgilendiren bir olgu haline gelmekte; göçün faydaları ve yükü en çok yerel düzeyde yaşanmaktadır (Scholten ve Penninx, 2016, s. 89). Ancak kentler ve yerel yönetimler, yerinden edilmiş nüfusa özgü hizmetler sağlama konusunda çok az deneyime sahip olmanın yanında genellikle hem kapasite hem de mali kaynaklar açısından da sınırlandırılmıştır. Göçmenler, kentler üzerinde baskı oluşturmakta ve özellikle eğitim, sağlık ve diğer hizmetleri sağlayan yerel yönetimlere yeni maliyetler yüklemektedir. Diğer yandan ise kentler hem iç tüketimi artıran hem de işgücünü genişleten göçmenlerden yeni kazançlar da elde etmektedir. Kente gelen göçmenler açısından da yeni bir kentte olmanın belirli zorlukları mevcuttur. Uzun ve karmaşık bürokratik prosedürler nedeniyle hizmetlere erişimi sağlayan resmi kimlik belgelerine ulaşmak zor olabildiği kadar belgesiz göçmenler için kentin içinde kaybolma hissi bir yöntem olarak tercih edilmektedir. Bu tablo da hem belgeli hem de belgesiz göçmenlerle yerel yönetimlerin ilişkilerini daha önemli hale getirmektedir.

Göçün yönetilmesinde ana belirleyici olan ulusal hükümetler ve ulus üstü kurumların yerelden beklentileri genellikle kısmen refah hizmetlerinin sunulmasıyla düzenli göçmenlerin entegrasyonuna katkıda bulunmaları iken; düzensiz statüye sahip göçmenlere yönelik belediyelerden herhangi bir beklentinin olmadığı, tam tersine daha dışlayıcı bir yaklaşım da talep edilebilir. Ancak yerel yönetimler düzensiz göçmenleri desteklemek, korumak ve kentlerde görece daha düzenli bir şekilde yaşayabilmeleri için belirli bir aciliyet hissedebilir çünkü göçmenler yasal olarak dışarıda tutulsalar bile fiili olarak toplumun bir parçası konumundadır. Göçmenler kentlerde çalışan, yerel vergileri ödeyen, kentte kiracı veya ev sahibi olan, çocuklarını okula gönderen, kentteki ibadet mekanlarına giden, kentte alışveriş vb. yapan (de Graauw, 2014, s. 312) bireylerdir. Tüm bu faaliyetlerinde yerel yönetimler hem resmi kurumsal hem de katılımcı ortamı sağlayabilen aktörler olarak

göçmenlerle sürekli iletişim halindedir. Bu nedenle aslında, göçmenlerin bir kentte var olmaları bile yerel yönetimleri göç yönetiminin başat aktörler olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Yerel yönetimler, belediyeler ve belediye başkanları ulusal düzeydeki güvenlikleştirilmiş ve kontrolcü politikanın aksine göç ve göçmenlik gerçeğini daha gündelik hayatın içinde yaşarlar ve bu çerçevede yaklaşım geliştirirler. Barber'in (2013, ss.xx) vurguladığı gibi;

“Kent siyaseti, ulusun ideolojik siyasetinden çok farklı bir karaktere sahiptir. İşleri yürütmekle ilgilidir- çöpleri toplamalısın, hastaneleri açık tutmalısın, göçmenlerin yasal ya da yasadışı olması önemli değil- hasta olan ve okula gitmek zorunda olan çocukları vardır. Otobüse binerler, araba kullanırlar. Belediye başkanlarına ‘Göçmenlere izin verilmeli mi, verilmemeli mi?’ diye sorsanız, ‘buradalar’ derler.”

Bu çalışma, neden yerel yönetimler yasal olarak kendilerine önemli bir anlamlı bir alan tanımlanmadığı halde uluslararası göçe ve göçmelere yanıt aramaktadır sorusundan yola çıkarak; yerel yönetimlerin göçmenlerle özellikle düzensiz göçmenlerle ilgili yaklaşımları, geliştirdikleri inisiyatifleri, uygulamaları ve genel olarak politika üretimlerini toplumsal hareketler perspektifinden ele almayı amaçlamaktadır. Bu soru cevaplanırken genel olarak farklı teorik bağlamlardan belediyelerin rolleri, konumları ve göç yönetimi süreçleri ele alınmaktayken; belediyelerin neden birer politika girişimcisi gibi davranıp, göçmen yanlısı inisiyatif geliştirdiği soruları ise literatürde tam olarak cevap bulmamıştır. Bu nedenle; bu çalışma devlet aktivizmi ve yerel aktivizm literatürünü birleştirerek bu alandaki akademik çalışmaları ve belediye uygulamalarının bir derlemesini sunmayı hedeflemektedir. Bu makale, sahada ve bilimsel söylemde yer alan ve muğlak bir şekilde kullanılan kavramları, politikaları ve uygulamaları açıklamaktadır Çalışmanın takip eden bölümlerinde önce uluslararası göçe verilen cevaplarda yerel düzeyin artan önemine yönelik literatür, yerele dönüş (*local turn*) çerçevesinde ele alınmaktadır. Takip eden bölümde, yerel yönetimlerin göçmenlere yönelik oluşturdukları inisiyatifleri, yenilikçi uygulamaları ve kapsayıcı yaklaşımları toplumsal hareketler kavramıyla ilişkili olarak belediye aktivizmi bağlamında değerlendirilmektedir. Daha sonra kısaca göçmen yanlılığı uygulamaları konusunda bilgi birikimi ve deneyimi daha uzun bir geçmişe dayanan ABD ile son on yıldaki hızlı ve çeşitlenmiş mülteci hareketliliğine acil cevaplar üreten Avrupa kentlerinden ampirik örnekler sunularak kent vatandaşlığı, sığınak kentler ve mülteci kentleri tanımlamaktadır. Çalışma bu politikalar arasındaki ilişkiyi tartışarak ulaştığı çıkarımları ise sonuç bölümde sunmaktadır.

Yöntem

Çalışmada yöntem olarak teorik literatür analizine dayalı veri toplama tekniği tercih edilmiştir. Çalışma, uluslararası göçmenlere verilen yerel tepkilere ilişkin önceki literatürü gözden geçirerek kavramsal bir tartışma yürütmüştür. Bu inceleme ve kavramsal tartışma yapılırken göç çalışmalarında yerel dönüş çerçevesi izlenmiştir. Tartışılan iki göçmen yanlısı hareket olan Sığınak Kentler ve Mülteci Kentler hareketleri, bu alanda gelişmiş literatür taranarak yorumlanmıştır.

Göç Politikasında Yerele Dönüş Çerçevesi

Uzun zamandır barış ve çatışma araştırmalarında yerel ağların barışı sağlama potansiyeliyle bağlantılı olarak kullanılan yerele dönüş kavramı, 2015 yılında Avrupa'nın yaşadığı “mülteci krizi” sonrasında göç ve sosyal katılımı toplumsal yüzleşme girişimlerine de dahil olmuştur. Göçmenlerin kentsel alanlara gelişi, demografik,

kültürel, politik ve ekonomik özellikleri açısından kentler ve kentsel topluluklar için dönüştürücü bir etkiye sahip olabilir. Kurumların bu dönüştürücü sürece katkısı ve cevabı göç çalışmaları için önemli olduğu kadar toplumsal dönüşüm açısından da anlamlıdır. Bu noktada ise belediye politikaları ve yerel yetkililerin yaklaşımı göçmenlerin yerele entegrasyonunu ve yerelliklerin gelişimine katkı sağlamak için de kritik öneme sahiptir. Politika yapımında, özellikle belediyelerin ve kentlerin “kendi entegrasyon felsefelerini ve politikalarını geliştirmede giderek daha girişimci hale gelmiş ve bir ‘keskin bir yerele dönüş’ yaşanmıştır” (Scholten ve Penninx, 2016, s. 91). Bu durum da aynı ülkede bile kentlerin göçmen entegrasyonuna belirgin şekilde farklı yaklaşımlara sahip olmasına yol açmıştır. Göç araştırmacıları, düzenli göçmenlerin entegrasyonu ile ilgili olarak belediyelerin artan aktivizmine dikkat çekmiştir. Hepburn ve Zapata-Barrero (2014, s.5), göçün farklı düzeylerde nasıl “yeniden ölçeklendiğini” ayrıntılı olarak ortaya koymuşlardır. Yerele dönüş, kent ve belediye düzeyinde klasik ulusal otoriteyi üstlenmenin farklı yöntemleriyle ilgili olarak değerlendirilmekte ve kentler çok farklı bağlamlarda aktif aktörler olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda Caponio’nun (2017, s. 17) belirttiği gibi kentlerin göçmenlerle ilgili birçok farklı teması mevcuttur.

“Kentler yalnızca ulusal politikaların somut olarak uygulandığı düzey değil, aynı zamanda geleneksel olarak ulusal yeterlilikle ilgili olan yasal statüye koşulsuz erişim, vatandaşlığa kabul ve siyasi katılım gibi konularda bile kendi özgün politika yaklaşımlarını çeşitlendirme konusunda hatırı sayılır bir kapasite gösterirler.”

Son dönemdeki çalışmalar yerele dönüş yaklaşımına yeni bir açılım getirerek kentlerin ve yerel yönetimlerin düzensiz göçmenler ve sığınmacıları için uyguladıkları yenilikçi program ve faaliyetlerden yola çıkarak aslında bir “yerel olana dönüş” (*turn to the local*) olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu yaklaşım, göçmenlerin kabulünün birer sayı, istatistik ya da kayda dayalı olmakla sınırlı olmadığını, gerçek insanlarla gerçek mahallelerde gerçekleştiğinin ve bunun pragmatik kabulü üzerine kurulduğunu savunmaktadır. Burada göçle ilgili kabul, entegrasyon, kamusal hizmetler gibi tüm konularda sadece merkezden yerele doğru bir yetki ve siyasi irade aktarımı değil, aynı zamanda yeni gelenlerin kent vatandaşlığının bir parçası olarak kent içindeki deneyimlerinin sorumluluğunun üstlenilmesinin (Oliver ve diğ., 2020, s. 11) gerekliliğine vurgulamaktadır.

Göçmen entegrasyonu ile ilgili birçok politika, kamusal refah sisteminin kullanıcıları, işgücü piyasası düzenlemeleri, eğitime erişim, ikamet veya vatandaşlık gereklilikleri gibi unsurlara ulusal düzeyde karar verilir. “Göç politikalarını oluşturan ve bozan faktörler” (Castles, 2004) ulusal düzeyde ekonomik ve toplumsal çıkarlar, kurumsal bağlam, ülkenin siyasi kültürü, göçmen hakları, sivil toplum kuruluşlarının (STK) veya toplumsal hareketlerin bu alandaki etkililiği ve ulusal refah sistemi gibi değişkenlerdir. Yerel yönetimler ve/veya paydaşları, ulusal politikaları farklı şekillerde uygulayabilir ve kendi programlarını tasarlayabilir. Ayrıca yerelin ekonomisi ve demografik profili, gelen göçmenlerin türünü etkilemekte ve sonraki süreçte entegrasyon yöntemlerini de şekillendirmektedir. Böylece, aynı ülkede yaşayan ve dolayısıyla aynı genel kurumsal ve düzenleyici çerçeveye karşı karşıya kalan göçmenler, yerel faktörlere bağlı olarak yine de çok farklı uygulamalarla karşılaşabilir. Bu faktörler, belediyeler arasındaki bireysel ve yapısal farklılıklara bağlı olduğu kadar, yerel karar alma yapıları, sosyo-ekonomik durum, kırsallık ve yerleşim yapısı, yerel olarak “göç tarihi” veya bir kentin az çok kasıtlı olarak yaratılmış “markalaştırılması” (Caponio 2010, s. 189; Dekker ve diğ., 2015, s. 653) gibi faktörlere de bağlı olabilir. Başarılı göç ve entegrasyon politikaları için yerelin önemi, belediyeler için muhtemel olanaklar ve zorluklar ve yerel yönetimler arasında politika öğrenimi, iyi uygulama örnekleri ve

belediyelerin farklı kurum ve sektörlerle iş birliği gibi etkenler literatürde giderek daha fazla analiz edilmektedir (Scholten ve Penninx, 2016). Ancak burada önemli olan her bir etkenin yerel düzeyde karşılığının olup olmadığıdır.

Göçmenlerin statüleri, belgeleri, izinleri vb. gibi bürokratik unsurların öncelikle göçmenlerin ülkeye kabulü uluslararası göç hukukunun bir öznesi olarak hak elde edebilmesi ve yerleştikleri ülkelerde faydalanabilecek kamusal haklarla ilişkilidir. Bugün dünyada mülteci sayısı bakımından birinci sırada bulunan Türkiye’de, yerel düzeydeki farklı yanıtları araştıran çok sayıdaki çalışmadan birinde Danış ve Şenol (2019, s. 56-57), belediyeleri dört kategoride değerlendirmektedir. Birinci kategori, göçmen ve mülteci nüfusu belediye sınırları içinde istemediklerini ve belirli kamu hizmetlerine erişimlerini kısıtlamaya çalıştıklarını açıkça ifade eden “göçmen karşıtı belediyeler”. İkinci grupta “ilgisizler” yani göçmenleri görmezden gelen ve göçmenler yokmuş gibi davranan belediyeler yer almaktadır. Üçüncü grup, “sınırlı ve kısmi insani yardım” sunan belediyelerden oluşurken, son grup, göç yönetimi süreçlerinde aktif olarak yer alan ve sosyal yardımın ötesinde entegrasyon ve uyum için çalışan belediyeleri içermektedir. Bu tablo da aynı yasal ve kurumsal çerçevede ve çok yüksek sayıdaki mülteci nüfusa rağmen, belediyelerin göçmen karşıtlığından göçmen yanlılığına uzanan bir dizi farklı uygulama geliştirebildiğini göstermektedir.

Yerelde Göçmen Yanlısı Toplumsal Hareketler

Toplumsal hareketler, en genel anlamıyla sıradan insanların başkaları üzerinde toplu hak iddiasında bulunduğu bir dizi çekişmeli performans, gösteri ve kampanya (Tilly, 2004) ya da ortak kolektif kimlikler temelinde siyasi veya kültürel çatışmalara giren çok sayıda birey, grup ve/veya kuruluş arasındaki gayri resmi etkileşim ağları (Diani, 1992) olarak tanımlanmaktadır. Toplumsal hareketler için farklı teorisyenlerce birçok tanım yapılmıştır. Aynı zamanda toplumsal hareketleri anlamak ve analiz etmek için zaman içerisinde farklı teoriler geliştirilmiştir.

Göç ve toplumsal hareketler ilişkisi tartışılırken genellikle göçmenlerin başlattığı, katıldığı veya desteklediği toplumsal hareketlerden bahsedilir. Bu bağlamda da sıklıkla karşımıza göçmenlerin siyasal katılımı ya da göçmenlerin hak talepli eylemleri veya bunları örgütleyen /destekleyen platformlar gelmektedir. Bu yönüyle aslında ulus devlet ve ulus ötesi kurumlar tarafından siyasallaştırılan göç eyleminin bizatihi göçmenler tarafından başka bir biçimde siyasallaştırıldığı görülmektedir. Göçmen siyasal aktivizmi seçimlerde oy kullanmanın ötesinde siyasal seferberlik faaliyetlerini de içermektedir. Araştırmacılar göç konularında siyasi seferberliği ele alırken, çoğunlukla radikal sağ partilerin yükselişini ve seçimlerde kazandıkları desteği açıklamak için parti siyasetine odaklanmış durumdadır. Bu boşluğu doldurabilmek ve büyük ölçekli olmayan ancak göçmenlik meselesiyle ilişkili hareketleri de analiz edebilmek açısından yerel merceğin dikkate alınması önemlidir. Bazı araştırmacılar ölçekten bağımsız şekilde bir bütün olarak göçü toplumsal hareket olarak ele almakta böylece göçmenlikle ilgili; sınır, güvenlik, vatandaşlık, haklar gibi meselelerdeki talepleri doğal olarak göç hareketinin bir parçası ve ayrılmaz bir talebi olarak görmektedir (Wonders ve Jones, 2018). Benzer şekilde Ataç, Rygiel ve Stierl (2016), günümüzde çoğu “düzensiz” göçün, yerelleştirilmiş siyasi mücadelelerin dönüştürücü potansiyeli ve değişen derecelerde dayanışma da dahil olmak üzere toplumsal hareket dinamikleri sergilediğini öne sürmektedir.

Yerel düzeyde gerçekleşen göçmenlerle ilgili hareketler genel olarak iki kategoride ele alınabilir. Göçmen yanlısı hareketler ile göçmen karşıtı hareketler. Toplumsal hareketler bağlamında göçmen yanlısı hareket, Tilly'nin (1978) proaktif hareket tanımıyla paraleldir, çünkü göçmenlerin daha önce yararlanmadığı haklar, örneğin; okul yönetim kurulunda veya diğer yerel seçimlerde oy kullanma hakkı üzerinde iddialarda bulunmaktadır. Göçmen karşıtı hareket ise reaktif bir hareket tanımına girer, çünkü yerel sakinler tarafından algılanan bir güç kaybına, örneğin; kültürel veya politik hakimiyetin kaybına tepki olarak statükoyu sürdürmeye çabalamaktadır. Kentler göçmenler ve kent sakinlerinin bir arada etkileşimde buldukları alanlar olduğundan kentlerde her iki hareket tipinin farklı boyutlarını görmek mümkündür. Yerel yönetimlerin göçmen karşıtlığındaki rolünün ise sundukları hizmetlerin etkililiği ve niteliğine bağlı olarak göçmen karşıtı hareket ya da şiddete varan bir kapı açtığı söylenebilir. Mevcut kısıtlamalar ve talepler göz önüne alındığında kaynakları harcamada daha iyi olan yerel yönetimler, göçmen karşıtı şiddeti azaltmak için daha iyi konumlanmış durumdadır (Ziller ve Wallace-Goodman, 2020).

Toplumsal hareket araştırmacıları geleneksel olarak Avrupa'daki barış ve çevre hareketleri veya Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sivil haklar hareketi gibi sınırlı sayıda "önemli" hareketlere odaklanma eğilimindedirler. Bu durum ise hem göçmen hareketlerinin incelenmesini hem de bu tür hareketlere karşı geliştirilen hareketlerin analizini de olumsuz etkilemiştir. Göçmen hareketine ivme kazandıran ve destek veren yapılanmalar daha çok göçmen yanlısı STK'lar olmuştur. Göçmenlerin destekçileri olarak STK'lar, göçmenler ve devletler arasındaki bu etkileşimde üçüncü taraf olarak önemli bir rol oynamaktadır. STK'ların göçmen destekçiliğinin içeriği farklı boyutlara ulaşmaktadır. Kimi zaman yalnızca yerel veya merkezi otoritelerin arasında kolaylaştırıcı bir rol oynarken kimi zaman ise devletin ve uluslararası kuruluşların bıraktığı boşluğu dolduracak konumdadırlar. Nicholls (2011), STK'ların göçmenlere desteğini "yerli destek kuruluşları" bağlamında ele almakta ve STK'ların göçmenlere paradan, sembolik sermayeye ve içeriden öğrenilen bilgilere kadar değişen önemli kaynaklar sağlayarak nasıl yardımcı olduğunu açıklamaktadır (Nicholls, 2011, s. 613). Yerel düzeyde göçmenlerle ilgili toplumsal hareketlerin nasıl çerçevelendiğine bakarken devlet ve devlet dışı aktörler arasındaki etkileşime ve bu etkileşimin içeriği ve yönünü de dikkate almak gerekir. Çünkü; yerel yönetimler, yasalara tabi olmaları nedeniyle, geleneksel toplumsal hareket ve protesto gruplarından farklı olarak, çıkarlarını göz önünde bulundukları bilinciyle aktivizme yönelirler. Ayrıca, hareket örgütlerinin özellikleri, siyasi fırsat yapıları, çerçeveleme ile kamuoyunun etkisini ve bunların etkileşimini politikanın benimsenmesi için çok önemli faktörler olarak tanımlanmaktadır (Cress ve Snow, 2000). Bu bağlamda, özellikle yerel düzeyde yapılacak analizlerde metodolojik ve teorik hatalara düşmemek için araştırmacılar; hareketler ve bunların politik etkileri arasında işleyen mekanizmaları analiz ederken, bir yandan da toplumsal hareket örgütleri tarafından kullanılan kaynakların ve stratejilerin önemini, diğer yandan ise siyasi fırsat yapılarının etkilerini de dikkate almışlardır. Ayrıca, özellikle belediyeler ile toplumsal hareket ilişkisini kurarken, toplumsal hareket teorisyenlerinin fazlaca odaklanmadığı bir alan olmakla birlikte Tilly ve Tarrow (2007, s. 87), toplumsal hareketlerin sonuçlarının, koşulların ve politik çekişme sürecinin birleştirilmesiyle açıklanması gerektiğini öne sürmüştür. Devlet içindeki kurumsal kısıtlamaları ve fırsatları veya aynı zamanda hareketin kimliğinin sosyal olarak tanınmasını açıklarlar ve bu yapıdaki "etkili müttefikler veya meydan okuyucular için destekçilerin varlığını" ve daha da önemlisi devletin "kararlı değişikliklerini" altını çizerler (Tilly ve Tarrow, 2007, s. 57). Bu bakış açısı yerelde acilen çözülmesi gereken işler olduğunda yerel liderleri de aktivizmin önemli bir aktörü haline getirebilir. Yerel liderler, koşullar acil görüldüğünde ve daha üst düzey

yönetimden beklenen çözümler gelmediği durumlarda veya daha makro politikalar ile eylemler yerel değerlerle bağdaşmayan “uzak” çözümler geliştirildiğinde (Rucht, 2000) aktivizme motive olabilir. Böylesi durumlarda nihai hedef, genellikle kalıcı bir yerel politika çözümünü yürürlüğe koymak yerine daha üst düzey politika değişikliğini zorlamak için resmi statülerini ve hükümet mekanizmasına erişimlerini kullanmaktır.

Belediye aktivizmi

Yerel yönetimler ile toplumsal hareketlerin ilişkisini kurmak her zaman kolay değildir. Yerel yönetimlerin hangi eylem ve uygulamalarının toplumsal hareket kavramı ve teorisi çerçevesinde değerlendirilebileceğini tespit etmek güçtür. Bu nedenle, yerel yönetimler genellikle sivil toplum veya diğer yerel aktörlerle çoğu zaman enformel iletişim içindedirler, bu hareketlerin çerçevesi çizilirken önemli katılımcılar olarak hareketin içinde yer alırlar. Burada devlet aktivizmini, özellikle yerel yönetimle ilgili olarak ele alırken, bu tür aktivizmin diğer aktivist organlar veya aktörlerden bağımsız olarak gerçekleştiğini varsaymak yanıltıcı olabilir. Yerel devlet aktivizmi genellikle toplumsal hareket örgütlerinden gelen siyasi baskılarının sonuçlarıyla şekillenir. Devlet aktivizmi özünde bir “çekişmeli yönetim” biçimi olarak ele alınabilir (Verhoeven ve Bröer, 2015). Çekişmeli siyaset literatürüne dayanarak, hükümet aktörleri sadece iddiaların hedefi veya üçüncü şahısları değil, aynı zamanda sorunlu bir durumu değiştirmeye veya düzeltmeye çalışan taleplerin başlatıcıları (McAdam, Tarrow ve Tilly, 2001, s. 5) olarak da değerlendirilir. Devlet organlarının bu eleştirel konuları toplumsal hareketlerin taahhüt, söylem ve hedeflerini değiştirmektedir. Belediyelerin birer aktivist ya da oyun kurucu olarak göçmen katılımı ve entegrasyonunda yer alması aynı zamanda insan hakları alanında da önemli bir aktör olmaya başladıkları anlamına gelmektedir. Carrera ve Parkin (2011, s.17), belediyeleri güvenlik odaklı ulusal politikaların dışlayıcı sonuçları karşısında düzensiz göçmenlere insan haklarının sağlanmasında aktif oyuncular olarak görür. Yerel yetkililerin insan haklarıyla ilişki kurma biçimleri de çeşitlidir. Sözleşmeler ve anlaşmaların imzalanmasından, insan hakları ofisleri ve kurullarının kurulmasına veya kapsamlı yerel insan hakları politikalarının geliştirilmesine kadar uzanmaktadır. İnsan haklarını yerelleştirme süreci, küresel veya uluslararası insan hakları standartlarını yerel bir bağlama dönüştürmek, sosyal adaletin uygulanmasını sağlamak ve toplumların en dışlanmış ve savunmasız gruplarını korumayı içerir.

Toplumsal hareket teorileri bağlamında ele alındığında, ulusal ölçek ile yerel ölçeğin haklar, vatandaşlık ve gündelik etkileşim deneyimleri açısından farklılaştığı görülmektedir. Ulus-devlet tarafından “düzensiz” olarak tanımlananlar, yerel düzey söz konusu olduğunda sınırlar ve vatandaşlık hakkında genellikle daha geniş bir şekilde ele alınır. Sosyal marjinalleşmeyi ve sosyal kontrol mekanizmalarının kullanımını haklı çıkarmak için sınırı geçen kişiyi birçok kişi suçlu olarak tanımlanırken ulusal ve küresel çerçevelere meydan okuma ve bunları değiştirme potansiyeline sahip yerel düzeyde ise haklar genellikle gündelik faaliyetler (Ataç ve diğ., 2016) düzeyinde ele alınır.

Yerel yetkililerin veya daha açık bir ifadeyle belediye görevlilerinin “hükümet aktivizmi” (Verhoeven ve Duyvendak, 2017), “belediye aktivizmi” (Spencer ve Delvino, 2019) veya “yeni belediyecilik” (Agustin ve Jørgensen, 2019) gibi farklı uygulama örnekleri göstermektedir ki; aslında kural olarak vatandaşlar ve belgeli göçmenler için tanımlanmış olan katılım biçimlerinden birçok belgesiz göçmen de yararlanabilmektedirler. Aslında burada aktivist yaklaşım sergileyen yetkililerin, vatandaşlığı belgesiz göçmenlere etkili bir şekilde genişlettiği ve böylece yerel topluluğun bir parçası olmaları için imkân tanıdıkları ve yerel sivil yaşama dahil

edilmelerini sağladıkları söylenebilir. Aktivizm ve aktivizmin kurucusu ya da parçası olarak devlet genellikle bir arada ele alınmamaktadır. Daha yaygın olarak, aktivizm devlet pratiğine karşı geliştirilen eylemler için kullanılır. Kampanyalarla şekillenen ve toplumsal taban kaynaklı hareketlerle bağlantılı olarak aktivizm, hükümetleri ve diğer organları söylem ve diğer araçlar aracılığıyla politikalarını ve eylemlerini değiştirmeye zorlayan bir çaba olarak adlandırılabilir.

Kentler ve göçmenler arasındaki ilişki düşünüldüğünde, aslında özellikle belgesiz veya statüsüz göçmenler söz konusu olduğunda kentlinin yegâne amacının vatandaşlık veya belge olmadığı, kentlinin insan hakları perspektifini teşvik eden yeni prosedürlerin oluşturulması gerektiği de anlaşılmaktadır. Genç'in belirttiği şekilde "Düzensiz göçün sürekliliği, uluslararası ve bölgesel düzeydeki tüm girişimlere karşın, bu tür insan hareketliliğinin daha önce ulusal hükümetler tarafından planlandığı gibi yönetilemeyeceğini göstermektedir. Sadece "kontrol" ve "önlemeyi" odağa alan çabaların ötesine geçilmelidir." (2018, s.1). Belediye yönetimleri, sığınmacıları ve belgesiz göçmenleri korumaya yönelik iradelerini beyan ettiklerinde ve kontrolü kendi ellerine aldıklarında aslında bunu çoğu zaman ulusal hükümete karşı yaparlar ve sivil toplumdan göçmen yanlısı aktörlerle ittifak ve iş birliği kurarlar. Bu kentler kendilerini "pragmatik siyaset alanları ve kapsayıcılık kaynakları" olarak sunarlar ve aynı zamanda "bir zamanlar açık bir şekilde ulusal yetkinlik olan şey üzerinde fiili bir egemenlik" iddiasında da bulunurlar (Oomen, 2019, s. 121). Ancak diğer bir yandan kentler, politikaları ve uygulama önlemlerini ulus-devletten belirli kentsel bağlamlara çeviren yerel sınır kontrolü biçimlerinde merkezi bir rol oynayabilmektedir. ABD'de belediye, ilçe ve eyalet düzeylerinde dışlayıcı mevzuatın yerelleştirilmesiyle birlikte kentler genellikle, sığınmacıları ve belgesiz göçmenleri izlemek, gözaltına almak ve sınır dışı etmek için kentsel polis ağları, gözetim ve bilgi altyapısının kullanılması yoluyla sınır kontrolünün uygulanması için stratejik yerler olarak da konumlandırılır (Coleman, 2012). Böylesi bir tablo da kentlinin göçün siyasallaşmasındaki rolünü ve etkisini anlamayı önemli hale getirmektedir.

Siyasallaşan göçmenlik ve yerelde politika girişimciliği

Kentler giderek daha fazla küreselleşme ve çağdaş sınır rejimleriyle bağlantılı hale gelmiş, kısıtlı haklara ve sosyal dışlanmaya karşı çıkmak isteyen sıradan insanlar için önemli yerler haline gelmektedir (Dauvergne, 2016; Wonders ve Jones, 2018). Ancak buradan kentlerin saf demokratik ve kapsayıcı olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Özellikle göçmenler, yabancılar diğer bir ifadeyle ötekiler için kentler dışlayıcı mekanlar haline gelebilir. Son yıllarda deneyimlendiği üzere göçün ve göçmenliğe dair hemen her tüm alanların siyasallaştığı bir dünyada kentlinin konumu daha da sorgulanır hale gelmektedir. Batı toplumlarında göç giderek daha fazla siyasallaşmaktadır (van der Brug ve diğ., 2015) ancak bu siyasallaşma süreci literatürde genellikle göçmenlik karşıtı partilerin rolüne, büyük göçmen grupların varlığına veya ekonomik durgunluk gibi toplumsal faktörlerin etkisine odaklanılarak araştırılmaktadır. Başka bir ifadeyle; göçün siyasallaşması daha derin çatışmaların iç içe geçmesi ve sözde göç krizi gibi krizler, bu temel çatışmanın siyasallaşmasının bir başlatıcısı olarak ele alınmaktadır. Zürn (2019, s. 978) siyasallaşmanın genel olarak "bir şeyi kamu tercihi alanına taşımak" olarak tanımlanabileceğini öne sürerken, Hutter ve Grande (2014, s. 1003) ise siyasallaşmayı "siyasal sistem içindeki çatışmanın kapsamının genişlemesi" olarak tanımlıyor. Siyasallaşma tartışmaları içerisinde yerelin konumu Russell'ın (2019, s. 1) ifade ettiği şekliyle çerçevelemek analitik bir merceğe sunabilir. "Kentleri doğası gereği ilerici veya demokratik olarak özleştirmek yerine, belediye dönüştürücü bir ölçek siyaseti geliştirmek için bir "stratejik cephe" olarak çerçeveleniyor". Ayrıca ölçeklerin "belirli amaçlara ulaşmak için sosyal olarak oluşturulmuş stratejiler olduğunu" belirten Russell, kentlerin bu stratejik konumunun yeni

tür bir belediyeçilik hareketinin de temelini oluşturduğunu vurgulamaktadır. Yerelleştirme, daha demokratik bir kente veya daha az demokratik bir kente yol açabilir (Purcell, 2006, s. 1921–1922). Kentler, aynı zamanda, sermayenin uluslararasılaşması da dahil olmak üzere, bir dizi çatışma ve çelişki için kilit ve stratejik bir alanlar da (Sassen, 1998, s. xxv) olduğundan herhangi bir ölçek veya strateji, herhangi bir sonuca yol açabilir.

Stratejik cephe ya da alan tanımı yereli politika girişimcisi olarak tanımlamaya çalışan literatürler de bağlantılı şekilde değerlendirilebilir. Politika girişimciliği, yerel yönetimin yeni girişimler, ortaklıklar veya diğer aktörlerle iş birliklerini kullanarak ve yeni kurumsal yapılar oluşturarak; girişimci bir şekilde hareket edip aynı zamanda yerel kalkınmayı teşvik etme çabaları olarak tanımlanmaktadır (Naldi ve diğ., 2020, s.474). Politika ve kamu girişimciliği, devlet organizasyonu içindeki girişimci faaliyetler olarak değerlendirilir. Mintrom ve Norman (2009) tarafından yapılan genel değerlendirmeye göre, politika girişimcileri; yerleşik iş yapma düzenlerinin zorluklarla karşılaştığı ve çoğu zaman sorunu çözmede yeterli olmadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu durumlarda soruna daha yenilikçi yaklaşan ve sorunla daha tanışık olan çalışanlar “politika değişikliğinin savunucularıdır”. Politika girişimciliği üzerine yapılan bilimsel çalışmaların çoğu, hükümetin siyasi ve idari düzeyine veya belirli çıkar gruplarına ait bireysel girişimcilere odaklanmış olsa da kavram aynı zamanda kurumlara da genişletilmiştir. Kamu girişimcilerinin yerel düzeyde, özellikle de hassas alanlarda, değişim için kilit aktörler olarak hareket edebilecekleri konusunda bir fikir birliği (Baumgartner, Pütz ve Seidl, 2013, s. 1111) mevcuttur. Yerel düzeyde belediyeler politika girişimcisi olarak davrandıklarında diğer katılımcı aktörlerle birlikte belediye aktivizmine katkı yapmaları mümkündür. Bu bağlamda politika girişimciliği, yerel yönetim politikalarının daha makul bir şekilde değişimi teşvik etme inancıyla ve olumsuz sonuçlar doğuran yasa ve politikaları daha olumlu hale getirmeye yönelik girişimler olarak ele alındığında yerel aktivizme dönüşebilir (Riverstone-Newell, 2013, s.16).

Kentlerin ve yerel yönetimlerin siyasallaşmadaki rolü ya da etkisi literatürde yeni gelişmekte olan bir konudur. Her ne kadar göç çalışmaları alanındaki yerele dönüş yaklaşımı yerel ölçeğin bu alandaki rolüne çok düzlemli, farklı aktörler ve sektörleri de dahil ederek analiz etmeye odaklansa da yerel yönetimlerin göçmen yanlılığını çerçeveleme girişimleri henüz yenidir. Ancak, göç konusundaki yerel politika yapım sürecine odaklanan çalışmalar ve özellikle federal devletlerde yerel göçmen yasalarının yapım süreci ve çıktılarına odaklanan çalışmalar ışığında; yerel politikalarda toplumsal hareketlerin ve küresel gelişmelerin etkisinin olduğu görülmektedir. Örneğin; Russell (2019, s. 991) belediyeyi, yerelin ötesine geçen gelişmelerle meşgul olurken, "daha geniş dönüştürücü değişim uygulamaları ve teorileri geliştirmek için stratejik bir başlangıç noktası" olarak tanımlamaktadır. Burada yeni belediyeçilik olarak tanımlanan akıma da değinmek de fayda var. Uluslararası düzeyde, çağdaş dönem belediye radikalizmine olan ilginin yeniden canlanmasına tanık olunan bu süreçte (Russell, 2019) yeni tür bir belediye aktivizmi oluşmuştur. “Korkusuz kentler” olarak anılan bu hareketi tartışan Laura Roth (2019), yeni belediyeçiliğin küresel gelişmeler karşısındaki konumunu anlatırken şu ifadeleri kullanmaktadır; *“belediyelerin büyük bir sorumluluğu var... küresel sorunlarla yüzleşmek”*. Korkusuz kentler hareketiyle küresel bir inisiyatif haline gelen yeni belediyeçilik akımı “küresel belediyeçi hareket” olarak adlandırmakta ve hareketin yedi özelliği şöyle tanımlanmaktadır. Belediyeçi platformlar resmi veya gayri resmi olarak diğer aktörler, partiler ve platformlarla iş birliği yapabilirken, hepsi kendi öncelikleri, kendi üyeleri ve kendi özel siyasal yapıları çerçevesinde girişimlerde bulunur. İkinci olarak, bu kuruluşlar yerel yönetimlerin devlet yönetiminin en alt basamağı olmadığını, özyönetim için bir alan açtığını kabul etmektedir.

Üçüncüsü, sadece sol bir gündemle yerel özyönetimi savunmak yeterli değildir, yerel iktidarın radikal demokratik bir tarzda icra edilmesini savunmak gerekir. Dördüncüsü, belediye inisiyatifler, yerel kurumların “içi ve dışı” arasındaki keskin ayrımı sorgularken, bu alanlar arasında üretken bir gerilim olması gerektiğini de kabul eder. Beşincisi, korkusuz kentlerin belediyeçiliği feministtir. Altıncısı, bu belediyeçilik türü dar görüşlü değil, daha çok küresel bir vizyona sahiptir. Yeni belediyeçilik, yerel düzeyde neyin etkili olduğunu, bölgelerden ulus devlete ve dünyanın geri kalanına kadar uzanan ve farklılaşan düzeylerde neler olduğunu dikkate alır. Son olarak ise, dönüştürücü belediyeçiliğin sadece büyük kentlerde değil ilçelerde, mahallelerde ve daha küçük belediyelerde de uygulandığından emin olunmalıdır (Russell, 2019).

Yerel yönetimlerin göç politikasındaki artan önemini araştıran çalışmalarda belediyelerin göçmenler için sunduğu hizmetler, girişimleri, katılımcılıkları, çoğulculukları veya farklı kapsayıcı uygulamaları göç literatüründe farklı yönleriyle ele alınmaktadır. Özellikle Avrupa kentlerini etkileyen 2015 “mülteci krizi” ile Avrupa’da mültecilerin sayılarının artması, Avrupa Birliği (AB) belediyelerin tutum ve rollerinin çeşitlenmesi ve merkez-yerel ilişkisindeki farklı dinamiklerin şekillendirdiği göçmen kabulü konusunu ele alan kapsamlı araştırmalar, belediyelerin merkezden farklılaşan faaliyetlerini üç temel başlıkta incelemektedir; yerel vatandaşlık, sığınak kentler ve mülteci kentleri.

Yerel vatandaşlık

Vatandaşlığın klasik anlamında bir ulusa ve devlete bağlı olma ve bağlılığın yüküm ve sorumluluklarını yerine getirirken haklarından da faydalanma bağlamı artan göç dalgaları ile yeniden sorgulanmaya başlanmıştır. Vatandaşlığın daha kapsayıcı olmasına yönelik tartışmalar yerel düzeyi de hem hukuki hem sosyal bir olgu olan vatandaşlık tartışmasının bir parçası haline getirmiştir. Göçmenlerin, belgesiz göçmenlerin, zorunlu göçmenlerin kentlerdeki deneyimleri, hak talepleri, katılım ve entegrasyon süreçleri bu tartışmanın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (Darling, 2017; Gebhardt, 2016; Varsanyi, 2006). Araştırmaların gösterdiği üzere; kentler gibi alt-federal ve devlet altı alanlar, vatandaşlığın, özellikle yerel vatandaşlığın veya üyeliğin eklemlendiği, inşa edildiği veya tartışıldığı yerlerdir (Rodríguez, 2008). İkamet üzerine üyelik (*Jus domicili*) kavramına dayalı olarak, belirli kentler kendilerini her tür sakin için ekonomik, sosyal ve politik üyeliğin alternatif bir alanı olarak algılamak (Kaufmann, 2019, s. 443), resmi ve yasal statüden bağımsız olarak, daha üst düzeydeki uygulamaların aksine kentsel hizmetlere erişime izin belediye politikaları, çifte bir yeniden yapılandırmayı mümkün kılmaktadır. Öncelikle; kentlerin somut vatandaşlığı mümkün kılan mekanlar olarak potansiyeli yeniden onaylanmaktadır. İkincisi, aktif vatandaşlığın kendisi bir yeniden yapılandırma sürecine girmektedir. Statüsüz, belgesiz göçmelerin sosyal alanı, kesinlikle ortadan kaldırılmamış olsa da kentlerin sınırlarının oluşturulmasıyla yeni bir mekân kazanmaktadır. Böylece; kentin tüm üyeleri için kamu hizmetlerinden yararlanma hakkını sunan belediye politikaları, göçmen yasadışılığına ilişkin devletin tanımlarına karşı bir meydan okuma geliştirmektedir.

Böylece, kapsayıcı vatandaşlığa ilişkin yerel bakış açıları, her şeyden önce yasal statüleri ve vatandaşlığa ilişkin ulusal, kıtasal veya küresel düzenlemeler ve çerçeveler ne olursa olsun kentte yaşayan tüm insanların vatandaş olduğu fikri üzerine inşa edilmiştir. Yerel vatandaşlığın tam olarak ne olduğu veya ne olması gerektiği konusunun hala tartışmaya açık olduğu gerçeğinin kaşısında, ulusal vatandaşlıktan ayırt edildiği konusunda fikir birliği vardır. Ancak, yine de ulusal vatandaşlığa benzer şekilde yerel vatandaşlık da vatandaşlığa eşlik eden üyelik, haklar ve ayrıcalıklarla ilgili konuları içermektedir. Yerel vatandaşlık ya da bazı araştırmacıların

belirttiği gibi kentsel vatandaşlık politikaları (bkz. Bauböck, 2003; Purcell, 2003) iki farklı unsuruyla dikkat çekmektedir. Birincisi; her ne kadar birer manevra alanı olarak değerlendirilseler de kapsayıcılık ve fırsat eşitliği için devlet ve vatandaşlık talepleri ile karşı karşıyadırlar. İkinci olarak; hem ulusal politikalar aracılığıyla temsil edilen göçün nasıl üretildiği hem göçmenlerin ve sivil toplumun taleplerinde tezahür eden göç gerçeğini uzlaştırma ihtiyacı, yerel vatandaşlık politikalarının ayırt edici özelliği (Gebhardt, 2015, s. 7) olarak değerlendirilir. Bu çerçevede vatandaşlığın “bireylerin, sosyal grupların ve kurumların eylemleri yoluyla sürekli bir katılım arayışı olarak inşa edildiğini” vurgular ve bu arayışta kentin mekânları merkezi bir rol oynamaktadır (Staeheli, 2003, s.101).

Sığınak kentler

Aslen dini uygulamalar ile Avrupa orta çağ geleneğinden türetilen ve devlet tarafından yasadışı olarak görülen kişilere sığınma sağlama fikri, 1970'lerde ABD'de kabul görmüş ve ilk kez 1980'lerde uygulamaya başlanmıştır. Günümüzün sığınak kentleri ise yasadışılaştırılmış göçmenlere koruma sağlamakta ve daha seküler motivasyonları ve argümanları takip etmektedir (Lippert ve Rehaag, 2012). Bununla birlikte, ortak bir şekilde isimlendirilmelerine rağmen, sığınak kentler çok çeşitli politika ve uygulamaları içermektedir.

1985 yılında ABD'nin San Francisco kenti, hükümetin sığınma taleplerini reddetmesinin ardından sınır dışı edilen, El Salvador ve Guatemala'dan gelen ve vatandaş olmayanlara yapılan muameleye karşı genel bir protestonun bir parçası olarak kendini “Sığınma Kenti” olarak ilan etmiştir. Eylemciler harekete geçerek, ABD hükümetine Orta ve Güney Amerika'daki iç savaşlara karışmayı sona erdirmesi ve bu savaşlardan kaçan daha fazla sayıda mülteciyi kabul etmesi için baskı yapmayı amaçladı. Bu bağlamda, isyancı kent vatandaşlığı yalnızca sivil ve dini aktivistleri değil aynı zamanda kısmen yerel yönetimleri de içeriyordu (Mancina, 2016, s.9). 2018 itibariyle, ABD'de kutsal alan olarak kabul edilen 560'tan fazla kent, ilçe ve eyalet mevcuttur. ABD'deki sığınak kent politikalarının önemli bir bölümünü yerel polis, okul idareleri, belediye sağlık hizmetleri, kütüphaneler ve diğer belediye ofislerini içeren “Sorma, Söyleme” (*Don't Ask Don't Talk-DADT*) politikaları oluşturmaktadır. Kent sakinlere durumlarını sormayın ve eğer öğrenirseniz bu bilgiyi ulusal makamlara bildirmeyin (söylemeyin) felsefesiyle şekillenen bu politika bir nevi ulusal anlamda güvelikleştirilmiş göç politikalarına meydan okuma olarak değerlendirilebilir. Bazı kentler, sakinlerinin belediye hizmetlerine erişimlerini ve kendilerini yerel makamlara tanıtmalarını sağlamak için kimlik kartları vermektedir (Bauder, 2017). Sığınak kent statüsü, göç politikalarının uygulanması sürecinin doğal bir parçası olan kentsel katılımın siyasal bir sonucu olarak da değerlendirilmektedir. Toplu taşıma kullanımı, temel elektrik ve su hizmetlerine erişim, siyasi katılım ve çevresel kalite, bir kentin sakinlerinin kentsel haklarıdır ve bu haklar kimlik politikalarına kadar genişletilir (Manfredi-Sánchez, 2020, s. 3).

Sığınak ve dayanışma kentleri, genellikle ahlaki veya etik gerekçelerle ulusal göç ve mülteci yasa ve uygulamalarına bir nevi meydan okuyan isyankâr politika alanları olarak değerlendirilebilir (Harvey, 2012). Bugünlerde ise ABD'de yüzlerce belediyenin sığınak kent düzenlemelerini birbiri ardına duyurması “sığınak kent” etiketine özel bir önem kazanmıştır. Ulusal yaklaşımları ve göçün nasıl çerçevelendiğine göre farklılık gösterme eğiliminde olan sığınak kentlerin farklı tanımları vardır. Daha genel bir işlevsel tanım; katı göçmenlik yasalarını uygulamamaya yönelik bilinçli şekilde oluşturulmuş belediye uygulamalarıdır. Bu kentler erişimi kısıtlamak yerine, “yasadışı” sayılan göçmenlere haklar sunmaktadır (Agustín ve Jørgensen, 2019, s. 201). Literatür, sığınak kentlerin eylemlerini “genel olarak kayıtsız göçmenleri ve mültecileri kentsel topluluklara

yerleştirme amacına hizmet eden politika ve uygulamalar” olarak tanımlamaktadır (Bauder, 2016, s. 174). Başka bir uygun tanım ise “sınırlayıcı ulusal yasal ve politik çerçevelere rağmen ve bir dereceye kadar hafifleterek, düzensiz göçmenlerin hizmetlere erişimini teşvik etmek için gerçekleştirilen eylemler” olarak tanımlanan belediye aktivizmidir (Spencer ve Delvino, 2019, s. 27). Belediye aktivizmi sığınak kent uygulamalarında daha ziyade kentin sınırlarıyla paralel gelişmiş olmasına rağmen kimi durumlarda ulusal hatta uluslararası ölçeğe kadar yaygınlaşmıştır. Örneğin; Trump dönemindeki popülist yaklaşımla birlikte göç politikalarının sınırlandırıcı kapsamı nedeniyle bir alternatif alan olarak sığınak kentler çoğalmıştır ve sığınak kentlerin kendi aralarında kurdukları iş birliği ağları da hacim kazanmıştır.

ABD'deki “sığınak kentler” ve Avrupa'daki diğer muadillerinde olduğu gibi sadece kısa süreli siyasi tartışmalara yol açmakla kalmamış, aynı zamanda ulusal düzeyden farklı olarak, kentlerin bu alandaki yerel politikaların “ayrışmasından” kaynaklanan yasal çoğulculuğu da ortaya koymuştur (Scholten, 2015). Bu ayrışma aynı zamanda diğer kentlere politika transferi ve birbirinden öğrenme yoluyla da merkez-yerel arasındaki ikiliklerin nasıl çözüleceğine yönelik bir model sunmaktadır. Kentler sığınak tanımlarını benimseyip göçmenlere misafirperverlik ve haklar verirken, diğer örgütler için de bir model olarak hizmet eden “siyasi olarak vatandaşlık estetiği” ürettiler (Wonders ve Fernández-Bessa, 2021, s. 8). ABD'de “sığınak kent” terimi okullara, kütüphanelere, üniversitelere ve kolejlere, restoranlara ve hatta kentsel ulaşım sistemlerine uygulanmıştır (Delgado, 2019). Toronto, 2004 yılında DADT politikalarını benimseyerek ve 2013'te resmi bir kent konseyi oylamasıyla Kanada'nın ilk sığınak kenti oldu. ABD'deki kentlerden farklı olarak, Birleşik Krallık'taki kentler hükümetin ülke çapında farklı kentlere dağıtmaya başladığı sığınmacıları ağırlamak için kendi aralarında örgütlendiler. Yerel düzeydeki göçmen yanlısı tutumları ulusal politikalara karşı olmadığı gibi ülkeye gelen göçmenlerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap vermeye çalıştılar (Garcés Mascareñas ve Eitel, 2019). Aslında Bauder'in (2017, s.181) işaret ettiği gibi, “kentsel sığınak girişimleri, göç ve mülteci politikalarını ve uygulamalarını ulusal ölçekten kentsel ölçeklere yeniden ölçeklendirme girişimi olarak yorumlanabilir.” Kentler, bu yeniden ölçeklendirmede aynı zamanda vatandaşlık politikalarını da araçsal bir şekilde kullanmaktadır. Örneğin; kentler, belediye kimlik kartlarını eşitlik ve katılım araçları olarak geliştirmektedirler. Belediye kimlik kartları, evsiz kişiler, aile içi istismardan kurtulanlar, belgesiz göçmenler, daha önce hapisanede kalmış kişiler, transseksüel veya toplumun cinsiyet rollerini sahiplenmeyenler ve yaşlılar gibi geleneksel olarak devlet tarafından verilmiş fotoğraflı kimlik belgesi almakta veya sürdürmekte zorluk çeken hassas grupların önündeki engelleri azaltmaktadır. Bir diğer önemli uygulama ise; daha pratik ve pragmatik nedenlerle belgesiz sakinlere sağlık hizmetlerinin sunulması, özellikle pandemi sürecinde aşı hizmetinin verilmesidir.

Thomas Nail'in (2015) genel olarak göçmen yanlısı kent dayanışmasına yönelik tespit ettiği üzere; bu türden hareketler gerçek bir kozmopolis yaratma ve ulus-devletlerin arkasındaki fikri baypas etme hedefi olan bir göçmen adaleti hareketidir. Böyle bir amaca ulaşmak içinse bütün sakinler için ortak yaşama alanı olarak kent; dışlayıcı ulusal politikalara karşı koyan yeni tahayyüller üretebilmelidir. Sığınak kentler, yasadışılaştırılmış nüfusların sınır dışı edilmesine ve haklarından mahrum bırakılmasına karşı mücadele eden göçmen hakları savunucu gruplarının iş birlikleridir (Walia, 2014). Burada hareket kent mekanıyla sınırlı kalmamakta, daha stratejik bir forma bürünmektedir.

Mülteci kentleri

ABD'nin Sığınak Kentlerinin Avrupa'daki muadili veya benzeri olarak ele alınan Mülteci Kentleri mefhumunun kaynağını aldığı kent hakkı, kentsel mücadele ya da sosyal adalet hareketleri Avrupa kentlerinin yabancı olduğu hareketler değil. Yeni olan ise, bu iki unsurun birleşimi ve siyasi bir kavram olarak Kuzey Amerika'daki sığınak alanlar çerçevesine yapılan açık referanstır (Kuge, 2019, s.58). Yerel inisiyatifler, göçmen hakları konusunu belediye hukukunda kodlanmasını sağlayabilecek alternatif bir kamu söylemi yaratmanın yanı sıra, resmi ve politik olarak görünmez olanları görünür kılacak ve aynı zamanda onları sınır dışı edilmekten koruyabilecek (Mancina, 2016) politikalar geliştirme seçeneğini tercih etmektedir.

Avrupa'daki ilk sığınma kenti hareketi, ABD'den farklı ve daha sınırlı kalan girişimlerin ötesinde İspanya'da ortaya çıkmıştır. "15M" olarak bilinen toplumsal hareketlilik döngüsünün⁴ ardından, Barselona, Madrid, Valensiya, Cadiz, Zaragoza ve A Coruña gibi büyük ve orta ölçekli kentler ile birçok İspanyol kenti kemer sıkma ve neoliberal politikaları eleştiren yeni belediyeci politikacıları tercih etmiştir. İspanya'da sığınma kentleri, 2015 yılındaki AB mülteci krizinin ardından, İspanyol hükümeti ve AB'nin mültecilere yönelik kısıtlayıcı politikalarına toplu bir tepki olarak ortaya çıkmıştır (Dao, 2015). Barselona, mülteci kenti çağrısını yapan ilk kent olmuş ve "Barselona Belediye Başkanı Ada Colau'nun 2015 Eylül'deki açıklamasının ardından, Barselona'ya, İspanyol hükümetine karşı kendilerini mülteci kenti ilan eden, mültecilere ev sahipliği yapmayı taahhüt eden ve talepte bulunan diğer İspanyol kentleri de katılmıştır." (Garcés- Mascareñas ve Gebhardt, 2020, s. 6-7). 100'den fazla kentin bu girişime katılmasıyla birlikte Colau'nun belirttiği üzere "devletler bahane ararken kentler örgütlendi". Barcelona, kent hizmetlerini ve kaynaklarını desteklemek ve statü sahibi olmayan sakinlerini barındırmak için yerel STK'lar, hayır kurumları ve diğer hizmet sağlayıcı kuruluşlarla iş birliği yapmak için buna uygun bir resmi plan olan Barselona, Ciutat Refugi'yi geliştirmiştir. Buna göre bir "mülteci kenti" olarak Barselona, "Ciutat Refugi" yi dört ilkeye dayanmaktadır: siyasi inisiyatifleri yönlendirmek; etkili bir kabul stratejisi ve kapsamlı modelinin başlatılması; kent hizmetlerini, kaynaklarını ve ağlarını desteklemek ve kent kuruluşlarıyla iş birliği yapmak" (Irgil, 2016, s. 10). Kısmen yerel düzeyden ulusal düzeye göç politikaları ve yasalarının uyumsuzlukları ve ayrılmış uygulamalarına bir yanıt olarak, kısmen de kapsamlı göçmen entegrasyon planları ve uygulamaları ile göç alan toplumlar arasında gittikçe büyüyen bir belediye ağına da atıfta bulunmaktadır.

Aynı zamanda İtalya, Almanya ve Hollanda'nın farklı kentleri de 2015 Avrupa mülteci krizi ile göç konusunda öncü roller oynamaya başlamıştır. Bu süreçte yerel yönetimler, devlet aktivizminin yerel bir vechesi olarak değerlendirilebilecek eylemlerde bulunarak çeşitli yurttaş inisiyatiflerini koordine etme rolünü üstlenmiştir. Ne var ki bu koordinasyonu sağlamak kolay olmamıştır; zamanla, yurttaş girişimlerinin yerini, kiminle ve ne ölçüde ilgilenilmesi gerektiğine dair çok daha kısıtlayıcı bir çerçeve sunan kamu hizmetleri ve tanınmış sosyal kuruluşlar aldı (Mayer, 2018).

Politika girişimcilerinin, sığınmacıların kabulüne yönelik yoğun şekilde merkezileştirilmiş olması, ancak giderek işlevsiz hale gelen ulusal yaklaşım karşısında aşağıdan yukarıya yönetim ve "belediyeci" felsefeyi daha

⁴ 15 Mayıs 2011'de yeni bir toplumsal hareket olan 15M, İspanya'da bir protesto döngüsünün başlangıcı oldu. 1970'lerin sonlarında, diktatörlükten demokratik bir rejime geçildiğinden bu yana yönetici seçkinlere yönelik ilk geniş çaplı meydan okumayı temsil eden hareket "Öfkeliler" (*Indignados*) hareketi ve #İspanyoldevrimi olarak da bilinmektedir. Espinoza, M. (2013). Politics of Indignation: Radical Democracy and Class Struggle beyond Postmodernity". *Rethinking Marxism: A Journal of Economics, Culture & Society*, 25(2), 228-241.

da önemli hale gelmiştir. Bu tablonun iki önemli boyutu ise, kentin bu türden politikalara ayıracağı kaynak ile kurumsal kapasitesinin geliştirilmesidir. Diğer mülteci kentleri ve Avrupa'daki "Dayanışma Kentleri" ile yapılan koalisyonlardan güç alarak değişim için politika argümanları oluşturmanın yanında kentlerin kurumsal, finansal ve politik kapasitelerinin artırılması için iş birliği yapmaktadırlar. Bu girişimlerin bir sonucu olarak Birleşmiş Milletler (BM) de göçmen haklarının korunmasında kentlerin merkezi rolünü gündeme almış ve 2015 ve 2016 yıllarında BM'nin kentlerin bu alandaki uluslararası önemini onaylayan iki küresel gündemi kabul etmiştir. Hem "Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi" hem de "Yeni Kentsel Gündem" kentlerdeki göçmenlere ve göçe açıkça vurgu yapmıştır. Bu süreç ise yerelin gündeminde şekillenen ve toplumsal hareketin gerçekleşmesiyle kamuoyunda yer tutan göçmenlerin kentlerdeki geleceğine ilişkin tartışmayı küresel gündeme taşımıştır.

Sonuç

Göçmenler bir ülkenin sınırlarını geçerek artık o ülkede farklı bir statü aramaya ve yaşamaya çalışırlar ancak günün sonunda genellikle kentlerde hayatlarını sürdürürler. Göç yönetiminin eksik, hatalı veya kötü olması, kentlerde yaşayanlara karşı acımasızca dayatılan sınırlar, dışlanmayı toplumsal bölünmeye ve toplumsal bölünmeyi neredeyse çatışmaya dönüştüren göçmen karşıtı söylemlerin sonuçlarının en doğrudan hissedildiği yerler de kentlerdir. Bu çalışma ise özellikle düzensiz göçmenlerin kentlerdeki varlıkları ve geleceklerine yönelik daha kapsayıcı ve insan haklarına dayalı göç politikaları sunan Sığınak Kentler ve Mülteci Kentleri hareketinden yola çıkarak, bu girişimleri birer politika girişimi ve öncesinde de toplumsal hareket olarak ele almıştır. Her iki hareket de farklı uygulamalar veya zamanla diğer yönetim düzeyleri ve türleri ile farklı ilişkiler geliştirmiş olsa da hareketlerin arkasındaki fikir ve talebin kaynağı ortaktır. Burada kentler göçmen kabulü için ilk ve en önemli alanlardır.

Yurttaş girişimlerini koordine eden, STK'larla iş birliği geliştirilen ve diğer kentlerle birlikte öğrenen ve uygulayan yerel yönetimler belediye aktivizminin öncüleri olmuştur. Dolayısıyla toplumsal hareket perspektifi, sığınak kentlerle ilgili teori ve pratikte önemli bir rol oynar. Toplumsal hareket genellikle resmi siyasi değişikliklerden önce gerçekleştirmekte ve kamu yararı ile göçmenlerin hakları alanında derinleşerek kamuoyuna etki eden tartışmalar yaratır. Böylece, yerel düzenlemelerin tasarımını ve uygulanmasını etkilemeye başlayabilir ve yerel düzeyle sınırlı kalmayıp ulusal politika yaklaşımını da etkileme potansiyeline sahiptir. Burada kentlerin konumu, kenti yeniden politikanın mekânı olarak tanımlama girişiminin başlatıcısı olmanın yanında; merkezin güvenlikçi ve kontrolcü göç politikasını kentin diline tercüme ederek daha çok insan hakları çerçevesine çekebilmektir. Ancak bunu yaparken çoğu durumda yasal olarak sınırlandırıldıkları veya kaynak sağlama konusunda yetersiz kaldıklarında yerel yönetimler birer politika girişimcisi gibi davranıp acil veya merkezden beklenen desteğin gelmediği durumlarda kaynak ve kapasite yaratma yolunu seçebilir. Delgado'nun vurguladığı şekilde; sığınak alanlar tartışması, ulusun geleceği planlanırken kimin gerçekten ve "resmen" ülkenin bir parçası olabileceğini düzenlemek adına ileride çok daha geniş ve karmaşık bir tartışma zemini için vekil bir rol üstlenmektedir (s.206). Bu nedenle; yerel yönetimler ve göçmen yanlısı hareket ilişkisini kurarken ve bu tartışmayı derinleştirilirken ileride bu vekil tartışmanın politik alana zemin açmadaki önemini hatırlamak gerekiyor.

Bu çalışma; yerel yönetimlerin uluslararası göç ve göçmenlere yanıt üretme çabalarını toplumsal hareketler ve belediye girişimciliği bağlamında ABD ve Avrupa kentlerindeki örnekleri üzerinden incelediği için derlemenin bağlamı da bu ülkelerin ve yerel bağlamların yapısal ve sosyal-ekonomik bağlamalarıyla sınırlı kalmaktadır. Göçmenler bu ülke ve kentlere olduğu kadar diğer ülkelere ve kentlere de göç etmeye devam devam edecekler ve kaçınılmaz olarak topluluklar arası etkileşimlerle toplumsal doku yeniden şekillenirken, hizmet sağlamada verimli ve kolektif etkinlik oluşturan kentler, yalnızca demokratik kapsayıcılık ya da çoğulculuk konularında değil, aynı zamanda çekişmeli siyasetin de bir alanı olarak tartışmanın temel zeminini oluşturacaktır. Bu nedenle; daha kapsamlı ulusal ve yerel bağlamların dahil edileceği gelecekteki çalışmalarda; yerel düzeyde sosyal uyum ve dayanışmanın nasıl inşa edildiği veya edilemediği, ulusal ölçekte siyasi aşırılık, şiddet ve göçmen karşıtlığının gelecekteki tartışmaları ve kentlerin konumu karşılaştırmalı bir şekilde tartışılabilir.

Kaynakça

- Agustín, Ó. ve Jørgensen, M. (2019). Solidarity cities and cosmopolitanism from below: Barcelona as a refugee city. *Social Inclusion*, 7(2), 198-207. doi:10.17645/si.v7i2.2063
- Ataç, I. Rygiel, K. ve Stierl, M. (2016). Introduction: The contentious politics of refugee and migrant protest and solidarity movements: Remaking citizenship from the margins. *Citizenship Studies*, 20(5), 527–544. doi: 10.1080/13621025.2016.1182681
- Barber, B. R. (2013). *If mayors ruled the world: Dysfunctional nations, rising cities*. New Haven: Yale University Press.
- Baumgartner, D., Pütz, M. ve Seidl, I. (2013). What kind of entrepreneurship drives regional development in European non-core regions? A literature review on empirical entrepreneurship research, *European Planning Studies*, 21(8), 1095–1127. doi: 10.1080/09654313.2012.722937
- Baubök, R. (2003). Reinventing urban citizenship. *Citizenship Studies*, 7(2), 139–160. doi: 10.1080/1362102032000065946
- Bauder, H. (2017). Sanctuary cities: Policies and practices in international perspective. *International Migration*, 55(2), 174–87. doi: 10.1111/imig.12308
- Caponio, T. (2010). Conclusion: Making sense of local migration policy arenas. T. Caponio ve M. Borkert (Ed.) *The Local Dimension of Migration Policymaking* içinde (s.161–195). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Caponio, T. (2018). Immigrant integration beyond national policies? Italian cities' participation in European city networks. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(12), 2053–2069. doi: 10.1080/1369183X.2017.1341711

- Carrera, S. ve Parkin J. (2011). *Protecting and delivering fundamental rights of irregular migrants at local and regional levels in the European Union*. Brussels: Committee of the Regions, Erişim adresi:<http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/protecting-fundamental-rights-irregular-migrants.pdf>
- Castles, S. (2004). The factors that make and unmake migration policies. *International Migration Review*, 38(3), 852–884. doi: 10.1111/j.1747-7379.2004.tb00222.x.
- Castles, S., de Haas, H. ve Miller, M. J. (2014). Introduction. S. Castles ve J. Miller (Ed.), *The age of migration international population movements in the modern World* içinde (s. 1–22). Basingstoke: Palgrave and Macmillan.
- Coleman, D. (2012). The changing face of Europe. J. A. Goldstone, E. P. Kaufmann ve M. D. Toft (Ed.) *Political demography: How population changes are reshaping international security and national politics* içinde (s.176-193). Boulder: Paradigm Publishers.
- Cress, D. ve Snow, D. A. (2000). The outcomes of homeless mobilization: The influence of organization, disruption, political mediation, and framing. *American Journal of Sociology*, 105(4), 1063-1104. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/3003888>
- Danış. D. ve Şenol. D. (2019). Göçü yerelden yönetmek, *Saha*. Yurttaşlık Derneği, 6, 56-63. Erişim adresi: <https://hyd.org.tr/attachments/article/718/saha6.pdf>
- Darling, J. (2017). Forced migration and the city: Irregularity, informality, and the politics of presence, *Progress in Human Geography*, 41(27), 178-198. doi: 10.1177/0309132516629004
- Dauvergne, C. (2016). *The new politics of immigration and the end of settler societies*. New York: Cambridge University Press.
- De Graauw, E. (2014). Municipal ID cards for undocumented immigrants: Local bureaucratic membership in a federal system. *Politics & Society*, 42, 309–330. doi: 10.1177/0032329214543256
- Dekker, R., Emilsson, H, Krieger, B. ve Scholten, P. (2015). A local dimension of integration policies? A comparative study of Berlin, Malmö and Rotterdam, *International Migration Review*, 49(3).633-658. doi: 10.1111/imre.12133.
- Dao, L.L. (2015, 9 Eylül). Citizen action for migrants pushes Madrid to act, *YahooNews*, Erişim adresi: http://news.yahoo.com/citizen-action-migrants-pushes-madrid-act-133043411.html?soc_src=social-sh&soc_trk=ma
- Diani, M. (1992). The concept of social movement. *The Sociological Review*, 40(1), 1–25. doi: doi.org/10.1111/j.1467-954X.1992.tb02943.x
- Delgado, M. (2019). *Sanctuary cities, communities, and organizations: A nation at a crossroads*. New York: Oxford University Press.

- Garcés-Mascareñas, B. ve Gebhardt, D. (2020). Barcelona: Municipalist policy entrepreneurship in a centralist refugee reception system. *Comparative Migration Studies*, 8(15), doi: 10.1186/s40878-020-0173-z
- Garcés, M. B. ve Eitel, K. (2019). *Sanctuary cities: A global perspective* (Rapor). CIDOB Barcelona Center for International Affairs web sayfasından erişildi https://www.cidob.org/en/articulos/anuario_internacional_cidob/2019/sanctuary_cities_a_global_perspective
- Gebhardt, D. (2015). Cities and immigrant citizenship: a comparison of local citizenship policies in Barcelona and Munich. *GRITIM-UPF Working Paper Series n. 26 (Winter, 2015)*, Erişim adresi: https://www.upf.edu/documents/3329791/3455370/WPS26_gebhardt.pdf/7180b32c-1fd8-4769-a9be-124bf5633aa8
- Gebhardt, D. (2016). Re-thinking urban citizenship for immigrants from a policy perspective: The case of Barcelona, *Citizenship Studies*, 20(6-7), 846-866. doi:10.1080/13621025.2016.1191431
- Genç, H. D. (2018). Responding to irregular migration: High potential of local governments in Turkey. *International Migration*, 56(3), 73-87. doi:10.1111/imig.12424
- Harvey, D. (2012). *Rebel cities: From the right to the city to the urban revolution*. New York: Verso Books.
- Hepburn, E ve Zapata-Barrero, R. (2014). *The politics of immigration in multi-level states*. Houndmills. Basingstoke: Palgrave/MacMillan.
- Hutter, S. ve Grande, E. (2014). Politicizing Europe in the national electoral arena: A comparative analysis of five West European countries 1970-2010. *Journal of Common Market Studies*, 52(5), 1002–1018.
- Global Migration Indicators 2018 (2021, Aralık), IOM Global Migration Data Analysis Center, Erişim adresi: https://publications.iom.int/system/files/pdf/global_migration_indicators_2018.pdf
- Irgil, E. (2016). Multi-level governance as an alternative: The Municipality of Barcelona and the Ciutat Refugi Plan. *Glocalism: Journal of Culture, Politics and Innovation*, 3 (September), 1-21. doi: 10.12893/gjcpi.2016.3.1.
- Kaufmann, D. (2019). Comparing urban citizenship, sanctuary cities, local bureaucratic membership, and regularizations, *Public Administration Review*, 79(3), 443–446. doi: 10.1111/puar.13029.
- Kuge, J. (2019). Uncovering sanctuary cities: between policy, practice, and politics. H. Bauder ve J. Darling (Ed.) *Rescaling migration, citizenship, and rights* içinde (s.50-76). Manchester University Press.
- Lippert, R., ve Rehaag, S. (2012). Introduction: Sanctuary across countries, institutions, and disciplines (Ed.), *Sanctuary practices in international perspectives: migration, citizenship and social movements* (s.1-12) içinde. Ney York: Routledge.
- Manfredi-Sánchez, J. L. (2020). Sanctuary cities: what global migration means for local governments, *Social Sciences*, 9(8), 1-16. doi: 10.3390/socsci9080146

- Mayer, M. (2018). Cities as sites of refuge and resistance. *European Urban and Regional Studies*, 25(3), 232–249. doi: 10.1177/0969776417729963
- McAdam, D., Tarrow, S. ve Tilly, C. (2001). *Dynamics of contention*. New York: Cambridge University Press.
- Michael, Z. (2019). Politicization compared: at national, European, and global levels. *Journal of European Public Policy*, 26(7), 977-995. doi:10.1080/13501763.2019.1619188
- Mintrom, M. ve Norman, P. (2009). Policy entrepreneurship and policy change. *Policy Studies Journal*, 37(4), 649–667. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1541-0072.2009.00329.x>
- Nail, T. (2015). Migrant cosmopolitanism. *Public Affairs Quarterly*, 29(2), 187–199. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/stable/44713986>
- Naldi, L., Johan, P. Larsson ve Westlund, H. (2020). Policy entrepreneurship and entrepreneurial orientation in vulnerable Swedish municipalities. *Entrepreneurship & Regional Development*, 32(7-8), 473-491. doi: 10.1080/08985626.2020.1798557
- Nicholls, W. J. (2011). Fragmenting citizenship: dynamics of cooperation and conflict in France’s immigrant rights movement. *Ethnic and Racial Studies*, 36(4), 611-631. doi: 10.1080/01419870.2011.626055
- Oliver, C. R., Dekker, Geuijen, K. ve Broadhead, J. (2020). Innovative strategies for the reception of asylum seekers and refugees in European cities: multi-level governance, multi-sector urban networks and local engagement. *Comparative Migration Studies*, 8(1), doi: 10.1186/s40878-020-00189-y
- Oomen, B. (2019). Cities of refuge: rights, culture and the creation of cosmopolitan citizenship. R. Buikema, A. Buyse ve A. C. G. Robben (Ed.) *Cultures, Citizenship and Human Rights* içinde (s.121-136). London: Routledge.
- Pew Araştırma Merkezi (2019, Kasım). *Europe’s unauthorized Immigrant population peaks in 2016, Then levels off*, Erişim adresi: <https://www.pewresearch.org/global/2019/11/13/europes-unauthorized-immigrant-population-peaks-in-2016-then-levels-off/>
- Purcell, M. (2003). Citizenship and the right to the global city: reimagining the capitalist world order. *International Journal of Urban and Regional Research*, 27(3), 564–590. doi: 10.1111/1468-2427.00467
- Purcell, M. (2006). Urban democracy and the local trap. *Urban Studies*, 43(11), 1921–1941. doi:10.1080/00420980600897826
- Riverstone-Newell, L. (2013). The diffusion of local bills of rights resolutions to the states. *State and Local Government Review*, 45(1), 14–24. doi: 10.1177/0160323X12473123
- Rodríguez, C. M. (2008). The significance of the local in immigration regulation. *Michigan Law Review*, 106(4), 567-642. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/40041632>

- Roth, L. (2019, 2 Haziran). Which municipalism? Let's be choosy, *Open Democracy*, Erişim adresi: <https://www.opendemocracy.net/en/can-europe-make-it/which-municipalism-lets-be-choosy/>
- Rucht, D. (2000). Distant issue movements in Germany: Empirical description and theoretical reflections. J. Guidry, J. M. Kennedy ve M. Zald, (Ed.) *Globalizations and Social Movements* içinde (s.76-105). Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Russell, B. (2019). Beyond the local trap: New municipalism and the rise of the fearless cities. *Antipode*, 51(3), 989–1010. doi: 10.1111/anti.12520
- Sassen, S. (1998). *Globalization and its discontents: Essays on the new mobility of people and money*. New York: New Press.
- Scholten, P. ve Penninx. R. (2016). The multilevel governance of migration and integration. B. Garcés-Mascarenas ve R. Penninx (Ed.) *Integration Processes and Policies in Europe* içinde (s.91-108). Berlin and Heidelberg: IMISCOE, Springer.
- Singer, A. (2012). Migration and the metropolis (Ed.), R. Omidvar, *Practice to policy. Lessons from local leadership on immigrant integration* (s.9-10) içinde, Toronto: Maytree Foundation.
- Spencer, S. ve Delvino, N. (2019). Municipal activism on irregular migrants: The framing of inclusive approaches at the local level. *Journal of Immigrant and Refugee Studies*, 17(1), 27–43. doi: 10.1080/15562948.2018.1519867
- Staeheli, L. (2003). Cities and citizenship. *Urban Geography*, 24(2), 97–102. doi:10.2747/0272-3638.24.2.97
- Tilly, C. (1978). *From mobilization to revolution*. London: Longman Higher Education.
- Tilly, C. (2004). *Social movements: 1768-2004*. Boulder, CO: Paradigm.
- Tilly, C. ve Tarrow, S. (2007). *Contentious politics*. Boulder: Paradigm Publishers.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2018). *Sustainable cities, human mobility and international migration*. Erişim adresi: <https://www.un-ilibrary.org/content/books/9789210473231/read>
- Van der Brug, W., D'Amato, G., Ruedin, D. ve Berkhout, J. (2015). *The politicisation of migration*, London: Routledge.
- Varsanyi, M. W. (2006). Interrogating “Urban Citizenship” vis-à-vis undocumented migration, *Citizenship Studies*, 10(2), 229-249. doi: <https://doi.org/10.1080/13621020600633168>
- Vasi, I. B. ve Strang, D. (2009). Civil liberty in America: the diffusion of municipal bill of rights resolutions after the passage of the USA PATRIOT Act. *American Journal of Sociology*, 114(6), 1716–1764, doi: 10.1086/597177

- Verhoeven, I. ve Bröer, C. (2015). Contentious governance. Local governmental players as social movement actors. W. Duyvendak ve J. Jasper, (Ed.) *Breaking down the state. Protestors engaged*, içinde (s.95-110). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Verhoeven, I. ve Duyvendak, J. W. (2017). Understanding governmental activism. *Social Movement Studies*, 16(5), 564-577. doi:10.1080/14742837.2017.1338942
- Walia, H. (2014, 2 Haziran). Sanctuary city from below: Dismantling the City of Vancouver. *The Mainlander*, Erişim adresi: <http://themainlander.com/2014/06/02/sanctuary-city-from-below-dismantling-the-city-of-vancouver/>
- Wonders, N. A. ve Fernández-Bessa, C. (2021). Border struggles, political unity, and the transformative power of the local: US sanctuary cities and Spain's cities of refuge. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 10(3), 1-15. doi: doi.org/10.5204/ijcjsd.2037
- Wonders, N. A. ve Jones, L. C. (2019). Doing and undoing borders: The multiplication of citizenship, citizenship performances, and migration as social movement. *Theoretical Criminology*, 23(2), 136–155. doi: 10.1177%2F1362480618802297
- Ziller, C. ve Wallace-Goodman, S. (2020). Local government efficiency and anti-immigrant violence. *The Journal of Politics*, 82(3), 895-907. doi:10.1086/707399

Extended Abstract

Purpose

This study aims to evaluate local governments' approaches to immigrants, particularly undocumented immigrants, their initiatives, practices, and policy making in general from the social movements perspective. The article also aims to explain concepts, policies and practices that are used vaguely in the field and scientific discourse. In this way, it aims to provide a review of academic studies and municipal practices in this field by combining the literature of local activism and policy entrepreneurship.

Design and Methodology

In the study, the technique of collecting data based on theoretical literature analysis was preferred as a method. The study conducted as a conceptual discussion by reviewing previous literature on local responses to international immigrants. While making this review and conceptual discussion, the local turn framework in migration studies was followed. The review of Sanctuary Cities and Refugee Cities, the two pro-immigrant movements discussed, was interpreted by reviewing the previous literature in this field. It defines urban citizenship, sanctuary cities and cities of refugee by presenting empirical examples from cities around the world. The study draws conclusions by discussing the relationship between these policies.

Findings

Although both movements have different practices or have established different relationships with other levels and types of governments over time, the idea and demand behind the movements are common. Here, cities are the first and most important areas for the reception of immigrants. However, there is also the possibility that national policies and practices will likely be more inclusive and pluralistic for the future.

Research Limitations

The study is limited to the examples of USA and European cities in the context of pro-immigrant movements.

Implications

The study has tried to address the relationship between local governments and other local social components as a continuum by addressing the initiatives and practices of municipalities related to immigrants and immigration from the perspective of social movement. Thus, the article presents with different examples what the policy implementations are in cases where the local has to produce a first-hand and continuous response to migration and in processes where it is not always in parallel with the national policy. Moreover the study both emphasizes the role of the local in making of migration policies based on human rights in a democratic sense, and also reveals the power of the local to influence policy outcomes at other levels in a multi-level context. Future studies covering filed studies will provide a more general view of role of municipalities in migration governance, particularly for Turkey.

Originality/Value

This study, which brings together social movements and local government scale with the focus of pro-immigrant initiatives within the framework of local turn literature, is based on previous studies. However, going beyond this, this study; discusses pro-immigrant local government initiatives through the lens of social movements and policy entrepreneurship.

Araştırmacı Katkısı: Elif TOPAL DEMİROĞLU (%100).